

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.seKopia till: fi.bas@regeringskansliet.se

Bättre konsekvensutredningar (Ds 2022:22)

(Fi2022/02452)

Bolagsverket har inga invändningar mot förslagen. Bolagsverket har dock följande synpunkter.

6.2.3 Förvaltningsmyndigheter ska redovisa en konsekvensutredning när de ger in förslag om regeländringar

Bolagsverket anser att skyldigheten att redovisa en konsekvensutredning medför en risk att myndigheters arbete med att ta fram förslag till lag- och förordningsändringar kan komma att tyngas på ett omotiverat sätt när förslaget är av begränsad natur. Bolagsverket anser därför att det bör övervägas om det ska införas ett undantag från skyldigheten att ta fram en konsekvensutredning, inför förslag till regeländringar, om det bedöms var uppenbart obehövt.

6.4.1 Myndigheter ska fortsätta inhämta yttranden och regeringens medgivande

I 5 § i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning finns ett undantag från skyldigheten att ta fram en konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Myndigheten kan i dessa fall besluta om föreskrifter eller allmänna råd utan att genomföra en konsekvensutredning eller inhämta yttranden från berörda. Av förslaget framgår att reglerna om inhämtande av yttranden ska införas oförändrade i konsekvensförordningen. Av 5 § i förslaget till förordning om konsekvensutredning framgår att en myndighet får besluta om föreskrifter eller allmänna råd utan att ta fram en konsekvensutredning om det är uppenbart obehövt. Något undantag från skyldigheten att inhämta yttranden i dessa fall framgår dock inte av förslaget till förordning om konsekvensutredning och ett sådant undantag bör därför föras in.

Avsaknaden av ett digitalt perspektiv

Det övergripande målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Ett antal mål har därför satts upp för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Målen är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Regeringen bedömer i budgetpropositionen för 2023 att det behövs en ambitionshöjning för att Sverige ska nå det övergripande målet med digitaliseringspolitiken. Sverige presterar över snittet i EU, men placerar sig efter de ledande länderna, exempelvis Danmark och Finland, när det kommer till att använda sig av digitaliseringens möjligheter, särskilt inom offentlig sektor (prop. 2022/23:1 s. 105).

För att förverkliga de uppsatta målen krävs utvecklingsarbete på många olika sätt. Ett av dessa sätt är att försäkra sig om att regler inte hindrar användningen av digitalisering för att nå målen. Författningar som är digitaliseringsbara bidrar till en effektiv förvaltning med hög rättslig kvalitet. De kan även bidra till en högre transparens och förutsebarhet i handläggning. Det är därför önskvärt med en hög grad av digitaliseringsbara författningar för en smidig digitalisering av den offentliga förvaltningen.

Det kan konstateras att promemorian helt saknar överväganden kring ett digitalt perspektiv vid framtagande av nya författningar. För att åstadkomma digitaliseringsbara författningar krävs ett medvetet arbete. Det behöver därför, vid framtagande av nya författningar, vara tydligt vilka konsekvenser författningsförslagen innebär ur ett digitaliseringsperspektiv.

Redan i betänkandet SOU 2018:25 analyserades hinder eller hämmande faktorer i befintlig lagstiftning, dvs. den gällande rätt som ska tillämpas vid digitaliseringsåtgärder och löpande verksamhet i den digitala förvaltningen. Betänkandet konstaterade att inte bara gällande rätt riskerar att hindra eller hämma en önskad digital utveckling av den offentliga förvaltningen, utan att det dessutom kan tillkomma nya rättsliga problem när nya lagar och andra föreskrifter tas fram. Utredningen anmodade regeringen att överväga att i konsekvensutredningsförrordningen ”föreskriva att en konsekvensutredning ska innehålla en bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller regleringens inverkan på digital tillgänglighet till förvaltningen eller dess inverkan på automatiserade förfaranden eller annan digital informationshantering i förvaltningen.” (a.a. s. 224)

I linje med utredningens förslag bör det övervägas att komplettera den nya förrordningen om konsekvensutredning med en reglering om att den analys som ingår i en konsekvensutredning även ska innehålla en bedömning av författningens inverkan på digital tillgänglighet till förvaltningen eller dess inverkan på automatiserade förfaranden eller annan digital informationshantering i förvaltningen. En sådan analys kan innehålla ställningstaganden om huruvida ett förslag är ändamålsenligt för att främja digitalisering, eller om det innebär hinder för digitalisering, t.ex. genom att man ställer krav som medför analoga processer.

Det kan konstateras att Myndigheten för digital förvaltning för närvarande arbetar med ett metodstöd för att främja digitaliserbar lagstiftning. Inom eSam sker ett arbete kring digitaliserbar lagstiftning och förutsättningar för att en lagstiftning ska vara programmerbar.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Erik Janzon. Föredragande har varit verksjuristen Fredrik Qvist.

Erik Janzon

Fredrik Qvist